

Cum să
implementăm
regulamentul
ecologic
pentru a
crește
producerea
și utilizarea
semintelor
ecologice

recomandări de
politici pentru
autoritățile naționale
și regionale

LIVESEED

www.liveseed.eu

Editori

Matteo Petitti, Riccardo Bocci, Bram Moeskops,
Alexandra Fuss și Monika Messmer.

Autori

Alexandra Fuss (IFOAM-EU): Introducere;
Măsuri pentru stimularea producției și utilizării
de semințe ecologice.

**Tina Kovács (ÖMKI) & Tove Mariegaard Pedersen
(SEGES):** Testarea soiurilor ecologice.

Maaïke Raaijmakers (Bionext): Anexa națională;
Soiuri similare; Material de înmulțire vegetativă.

**Freya Schäfer, Xenia Gatzert & Katharina Brühl
(FiBL-DE):** Grupuri de experți;
Baze de date cu semințe ecologice

Matteo Petitti & Riccardo Bocci (Rete Semi Rurali):
Surse alternative de semințe ecologice.

Noiembrie 2018 – Actualizat ianuarie 2020

Această broșură a fost realizată în cadrul proiectului LIVESEED, care a primit finanțare din programul de cercetare și inovare Orizont 2020 al Uniunii Europene în baza acordului de finanțare nr. 727230 și de către Secretariatul de Stat Elvețian pentru Educație, Cercetare și Inovare pe baza acordului nr. 17.00090.

Informațiile cuprinse în această publicație reflectă doar opinia autorului. Licențele foto – LIVESEED, cu excepția paginilor 14, 16 și 22 (prin amabilitatea lui De Bolster).

Cuprins

<u>Introducere</u>	3
Prima parte - Măsurile de politică	4
1.1 Măsurile pentru stimularea producției și utilizarea semințelor ecologice	4
1.1.1 Instruire	4
1.1.2 Subvenții	4
1.1.3 Accesul la echipamentele de condiționat pentru producătorii de semințe ecologice	5
1.1.4 Testarea soiurilor ecologice	5
1.2 Reguli de derogare	7
1.3 Anexă națională	8
1.4 Soiuri similare	10
1.5 Material de înmulțire vegetativă	11
1.6 Grupuri de experți	12
1.6.1 Rolul și mandatul grupurilor de experți	12
Partea a doua – Baze de date cu semințe ecologice	14
2.1 Încărcarea ofertelor de semințe în bazele de date naționale	15
2.2 Caracteristicile și funcționarea bazelor de date naționale cu semințe ecologice	15
2.3 Routerul UE al bazelor de date	16
Partea a treia - Surse alternative de semințe ecologice	18
3.1 Soiuri tradiționale și semințe produse în ferma proprie	18
3.2 Populații și materiale eterogene ecologice	20

Introducere

În conformitate cu principiile Regulamentului European 834/2007 (articolul 4), agricultura ecologică ar trebui să utilizeze inputuri ecologice, oriunde sunt necesare inputuri din exterior. Normele de punere în aplicare prevăzute în Regulamentul CE 889/2008 afirmă că materialul de înmulțire vegetativă și semințele utilizate în agricultura ecologică ar trebui să fie, de asemenea, ecologice (art. 45). În toate statele membre europene, în prezent, există o lipsă de semințe ecologice, de aceea fermierii ecologici pot solicita o derogare pentru a utiliza semințe convenționale netratate. Conform noului Regulament ecologic 2018/848, care va intra în vigoare în 2021, derogările ar trebui să fie eliminate treptat, iar până la 1 ianuarie 2036 ar trebui utilizate doar semințele ecologice.

Cererile individuale pentru astfel de derogări pot contribui la creșterea gradului de conștientizare a faptului că fermierii ar trebui să „folosească”, în principiu, semințe ecologice. Desigur, acest lucru este eficient numai dacă există cel puțin unele semințe ecologice disponibile. Normele stricte de derogare într-o situație în care nu există semințe ecologice pe piață ar putea fi contraproductive.

În schimb, în cazul în care există deja o ofertă substanțială de semințe ecologice din soiuri adecvate, regulile stricte de derogare pot fi o măsură eficientă de politică pentru a reduce cantitatea de derogări și pentru a crește utilizarea semințelor ecologice disponibile. Un rezultat scontat în aceste condiții ar fi ca fermierii să înceapă să ceară mai multe semințe ecologice pentru sortimentul de culturi, astfel, motivând producătorii de semințe să crească producția de semințe ecologice.

Proiectul de cercetare LIVESEED a fost dezvoltat cu intenția de a găsi modalități de extindere a producției și a utilizării semințelor ecologice și, astfel, de a contribui la crearea unor condiții de concurență echitabile între producătorii ecologici din diferite țări ale UE. Fiind un proiect cu mai mulți actori, LIVESEED combină cunoștințe complementare de la cercetători, practicieni și autorități implicate. Proiectul a realizat o analiză aprofundată a implementării actuale a reglementării ecologice cu privire la semințele ecologice din diferite țări europene, cu scopul de a îmbunătăți și armoniza implementarea cerințelor legislative și de a crește disponibilitatea semințelor ecologice pe piață. Îmbunătățirile tehnice în bazele de date naționale pot crește vizibilitatea semințelor ecologice disponibile și pot facilita implementarea oricărei politici de derogare. Alte măsuri politice pot contribui la soluționarea lacunelor legislative, la facilitarea accesului la informații despre semințele ecologice și la gestionarea eficientă a oricărui sistem de derogare. Această broșură compilează recomandări specifice și cele mai bune practici pentru îmbunătățirea utilizării semințelor ecologice și a materialului de propagare vegetativă la nivel național. Conține exemple practice care vor oferi răspunsuri utile autorităților naționale sau regionale, certificatelor, companiilor de semințe și fermierilor la aceste întrebări:

- Cum să implementăm regulamentul ecologic privind semințele ecologice la nivel național (regional)?
- Cum se stimulează producerea și utilizarea de semințe ecologice?

Prima parte

- Măsuri politice

1.1 Măsuri pentru stimularea producției și utilizării de semințe ecologice

Pentru a crește disponibilitatea semințelor ecologice, este nevoie de mai mulți producători de semințe ecologice. Autoritățile naționale sau regionale pot susține această dezvoltare în diverse moduri. Măsurile pot fi integrate în planurile de dezvoltare ecologice naționale sau regionale, informând strategiile corecte pentru atingerea obiectivelor politicii¹. Câteva exemple de măsuri și practici de sprijin sunt prezentate mai jos.

1.1.1 Instruire

În Letonia, ministerul oferă o pregătire pentru fermierii ecologici. Este obligatoriu să fii eligibil pentru a primi orice subvenție guvernamentală. Trainingul de 180 de ore include prelegeri despre producerea de semințe, în special semințele produse de fermă, în care este abordată și sănătatea semințelor. România a stabilit o regulă prin care toți producătorii de semințe (convenționale și ecologice) trebuie să urmeze o pregătire și să treacă un test condus de organismul național de autorizare a semințelor, înainte de a fi înregistrat oficial ca producător de semințe. Există diferite niveluri de certificare, în funcție de activitățile de producție de semințe, producătorul de semințe, compania de semințe, comerciantul de semințe.

1.1.2 Subvenții

Subvenționarea producției de semințe sau utilizarea semințelor certificate sunt strategii pe care unele țări le-au implementat în programele lor de dezvoltare rurală.

Susținerea producției de semințe ecologice

În Estonia, fermierii ecologici de cereale și cartofi care folosesc semințe ecologice certificate primesc plățile specifice Politicii Agricole Comune cu 20% mai mari pe suprafață. Măsuri similare în cadrul plăților pe suprafața ecologică sunt cunoscute din Republica Cehă și Slovenia. Suma (numărul) subvențiilor acordate pentru anumite culturi depinde de politicile naționale². În Letonia, există subvenții pentru producătorii de semințe ecologice și convenționale, condiționate de o producție minimă la hectar. Lituania sprijină producătorii de semințe ecologice, în conformitate cu măsurile din planul de dezvoltare rurală pentru agricultura ecologică.

Sprijinirea utilizării semințelor certificate

În mai multe țări, utilizarea semințelor produse de fermă poate fi de până la 90%, atât în agricultura convențională, cât și în cea ecologică, în funcție de cultură și regiune. Dimpotrivă, autoritățile naționale doresc, de obicei, să stimuleze utilizarea de semințe certificate de către fermierii convenționali și ecologici prin subvenții. În Lituania, fermierii primesc o subvenție dacă folosesc semințe certificate (ecologice sau convenționale): în 2016, aceasta a însumat 16 EUR la hectar pentru cereale. Fermierii care folosesc semințe produse în propria fermă nu primesc această finanțare suplimentară. Condițiile specifice pentru astfel de subvenții sunt definite în regulamentul național.

¹ Meredith, S., Lampkin, N., Schmid, O., (2018). Planuri de acțiune ecologică: dezvoltare, implementare și evaluare. A doua ediție, IFOAM EU, Bruxelles.

² Stolze, M., Sanders, J., Kasperczyk, N., Madsen, G., Meredith, S., (2016): CAP 2014 - 2020: Agricultura ecologică și perspectivele de stimulare a bunurilor publice. IFOAM UE, Bruxelles.

1.1.3 Accesul la echipamentele de condiționat pentru producătorii de semințe ecologice

Conform normelor europene privind agricultura ecologică, echipamentele de prelucrare a semințelor ecologice trebuie să fie certificate specific pentru utilizarea ecologică. Partajarea echipamentelor și pentru folosirea produselor convenționale este posibilă dacă sunt respectate proceduri stricte de management care asigură evitarea contaminării. Deoarece înființarea și funcționarea sistemelor imobile de condiționare a semințelor este costisitoare, producerea de semințe ecologice ar putea fi stimulată prin înființarea unor stații mobile de condiționat sau a celor fixe, puse la dispoziție într-o locație centrală (de exemplu, într-un centru de cercetare) și ușor accesibilă și pentru producătorii mai mici de semințe ecologice sau pentru fermierii care doresc să reproducă în siguranță propriile semințe ecologice.

1.1.4 Testarea soiurilor ecologice

Testarea ulterioară testelor de înregistrare a soiurilor ecologice, în care este testată comportarea soiurilor sau populațiilor în condiții de agricultură ecologică, permit fermierilor, cercetătorilor și amelioratorilor să evalueze performanțele soiurilor ameliorate ecologic sau convențional în condiții ecologice. Testarea soiurilor ecologice este indispensabilă pentru a alcătui liste recomandate ale celor mai potrivite soiuri pentru producția ecologică în anumite regiuni. Astfel de liste joacă un rol important în creșterea cererii de piață pentru semințe și soiuri ecologice adaptate agriculturii ecologice. Rezultatele testării soiurilor ecologice pot servi, de asemenea, ca bază pentru a evalua dacă un soi este apropiat sau echivalent cu alte soiuri. Organizarea testelor după înregistrare pentru soiuri este foarte diferită în țările europene (consultați casețele de mai jos, pentru câteva exemple).

Pentru a încuraja amelioratorii să amelioreze pentru condițiile specifice ale agriculturii ecologice, este vital ca evaluarea Valorii Agronomice și de Utilizare (testul VAU), care este obligatorie pentru înregistrarea soiurilor platelor de câmp, să fie efectuată și în condiții ecologice. Astăzi, acest lucru este posibil numai în câteva state membre europene și doar pentru un număr mic de culturi (în special pentru grâu).

Franța

O rețea de colaborare pentru studiile de cultivare a plantelor din cultura mare a fost înființată la începutul anilor 2000 de către Institutul Francez de Cercetare pentru Agricultură Ecologică (ITAB). ITAB coordonează diverse părți interesate, cum ar fi consilieri, cooperative ecologice, camere agricole, organizații locale de fermieri ecologici, companii de semințe și cercetători. Testările sunt amplasate atât la fermele ecologice, cât și la stațiunile experimentale. Testările privind soiurile completează activitățile de ameliorare ecologică, iar jumătate din soiurile testate sunt din alte țări precum Elveția, Austria și Germania. Organizațiile locale primesc sprijin financiar public pentru înființarea și organizarea experiențelor. ITAB își acoperă propriile costuri și primește sprijin prin abonamentele fermierilor pentru coordonarea rețelei și difuzarea rezultatelor acesteia. Informațiile privind comportarea cultivării în sistemul de agricultură ecologică au îmbunătățit alegerea soiurilor pentru fermierii ecologici din țară. În Franța, de asemenea, este posibil să se facă teste VAU oficiale pentru soiurile de grâu de iarnă cu testarea suplimentară în sistemul ecologic (Laurence Fontaine și Frédéric Rey de la ITAB).

Polonia

Institutul de Știința Solului și Cultivarea Plantelor – Institutul de Cercetare de Stat (IUNG-PIB), care funcționează în cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, a început testarea soiurilor ecologice în urmă cu 15 ani, când suprafața națională cu agricultura ecologică a crescut semnificativ. A existat o cerere din partea pieței, a fermierilor ecologici, a consultanților agricoli și a guvernului să știe cum s-au comportat soiurile convenționale în condiții ecologice. Pentru a răspunde acestei solicitări, IUNG-PIB a înființat experimentarea în stațiunile proprii și într-o rețea de ferme pentru testarea soiurilor. În 2018, a fost creat Programul Național de Testare a Soiurilor Ecologice în baza cooperării cu Centrul de Cercetare pentru Testarea Soiurilor (COBORU). În 2018 au început testările în sistem ecologic pentru cereale de toamnă (secară, grâu, triticale) și de primăvară (orz, ovăz, grâu). În viitor vor fi incluse și leguminoase pentru boabe. După aceste testări, în următorii ani va fi elaborată o listă de soiuri recomandate pentru fermierii ecologici. Soiurile sunt alese împreună cu amelioratorii, în funcție de cota lor de piață și de trăsăturile specifice (adică rezistența la patogeni, competitivitatea cu buruienile etc.). IUNG colaborează cu Centrul pentru servicii de consultanță agricolă pentru diseminarea rezultatelor între fermieri (Jaroslaw Stalenga de la IUNG-PIB).

1.2 Reguli de derogare

Pentru a se asigura că agricultorii au acces la cantitatea suficientă de semințe și material de plantare, Regulamentul UE 834/2007 permite derogări pentru utilizarea semințelor non-ecologice sau a materialului de înmulțire vegetativă în acele cazuri în care acestea nu sunt disponibile din producție ecologică. Excepția de a utiliza material vegetal produs ecologic se păstrează la minimum: autorizațiile se acordă numai pentru un anotimp și pentru semințele netratate chimic, și numai dacă fermierul poate demonstra că nu există semințe ecologice înainte de timpul semănatului din baza de date națională de semințe ecologice.

Conform articolului 45 de punere în aplicare a Regulamentului UE 889/2008, autorizația de utilizare a semințelor sau cartofilor de sămânță care nu sunt obținute prin metode de producție ecologică poate fi acordată numai în următoarele cazuri:

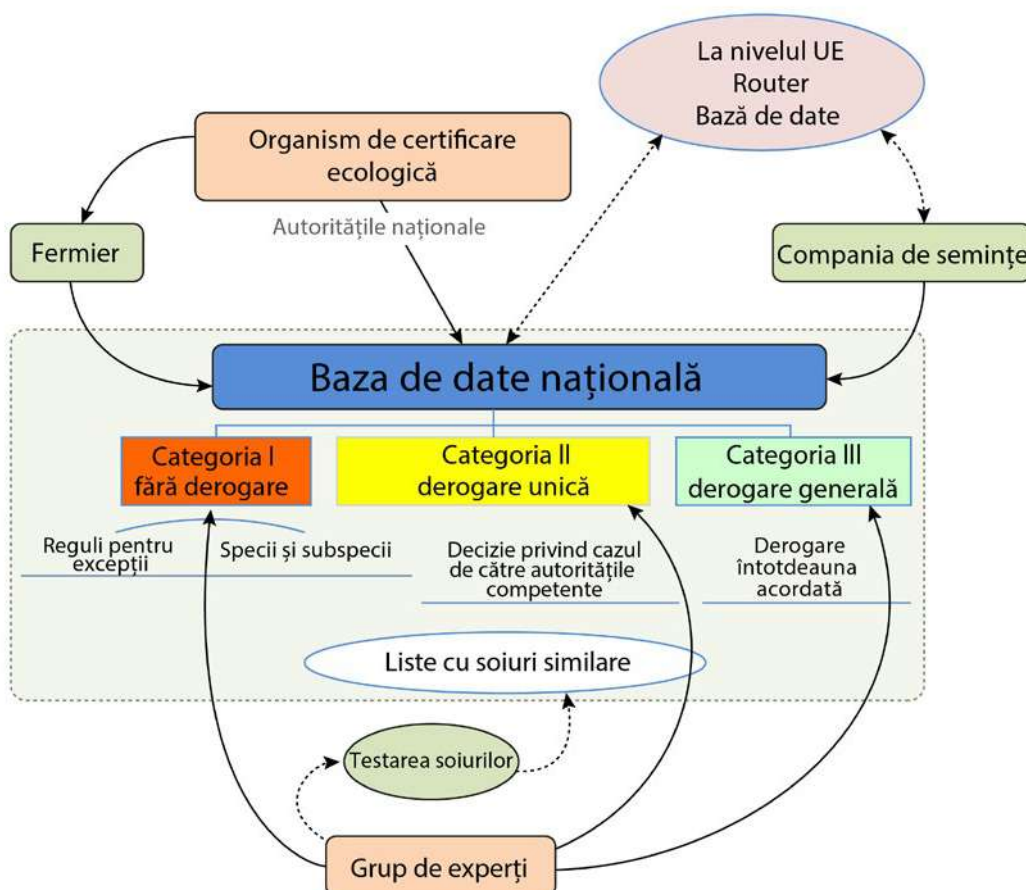
- (a) în cazul în care nicio varietate din speciile pe care utilizatorul vrea să le obțină nu este înregistrată în baza de date națională a semințelor;
- (b) în cazul în care niciun furnizor, adică niciun operator care comercializează semințe sau cartofi de sămânță altor operatori, nu poate livra semințele sau cartofii de sămânță înainte de perioada de însămânțare sau de plantare în situațiile în care utilizatorul a comandat semințele sau cartofii de sămânță la o dată rezonabilă;
- (c) în cazul în care soiul pe care utilizatorul dorește să o obțină nu este înregistrat în baza de date oficială, iar utilizatorul poate demonstra că niciuna dintre alternativele înregistrate ale aceleiași specii nu este corespunzătoare și că, în consecință, autorizația are un rol semnificativ pentru producția sa;
- (d) în cazul în care este justificat pentru utilizare în cercetare, testare în câmp la scară mică sau în scopuri de conservare a varietăților, convenite de autoritatea competentă a statului membru.

Diferite categorii bazate pe disponibilitatea semințelor ecologice pe specie: Speciile pentru care semințele sau cartofii de sămânță produși ecologic sunt disponibile într-o cantitate suficientă și pentru un număr semnificativ de soiuri în toate părțile Comunității – prin urmare, pentru care nu sunt admise derogări – sunt prezentate în ceea ce este cunoscut sub denumirea de anexa X.

Pentru alte specii, derogările se acordă numai utilizatorilor individuali pentru un sezon (derogări unice), iar autoritatea sau organismul responsabil pentru derogări înregistrează cantitățile de semințe sau cartofi de sămânță autorizate.

Autoritatea competentă a statului membru poate acorda o autorizație generală, valabilă pentru toți utilizatorii, dacă în baza de date a semințelor nu există semințe ecologice disponibile dintr-o anumită specie.

IMAGINEA NR.1. Model de implementare a derogărilor pentru utilizarea semințelor neecologice, netratate chimic. Categoriile I, II și III stabilesc dacă nu se aplică un sistem de derogare unic sau general. Grupurile de experți (a se vedea 1.6) atribuie fiecare specie sau subspecie de cultură uneia dintre cele trei categorii, în funcție de disponibilitatea semințelor obținute ecologic și de alegerea unor soiuri adecvate adaptate regiunii și condițiilor de cultivare în sistem ecologic (Studii de cultivare, vezi 1.1.4). Companiile de semințe listează semințele ecologice disponibile comercial în bazele de date naționale de semințe ecologice (a se vedea partea 2), unde fermierii pot verifica aprovizionarea cu semințe. Acest model se bazează pe regulamentul CE 834/2007 și pe regulamentul său de punere în aplicare CE 889/2008, valabil până la 1 ianuarie 2021, când vor fi înlocuite de noul regulament ecologic CE 2018/848. Aceasta poate atrage dispariția categoriei III.

1.3 Anexa națională

Până în prezent, nu a fost posibilă listarea unei singure specii în anexa X a UE, pentru care să fie disponibile suficiente semințe sau materiale de înmulțire vegetativă obținute ecologic în UE. Prin urmare, unele țări (Olanda, Franța, Germania, Luxemburg, Suedia, Belgia și Elveția) au dezvoltat și au pus în aplicare o anexă națională care conține specii sau subspecii pentru care există suficiente semințe ecologice pe teritoriul lor și astfel nu se acordă nicio derogare. În aceste țări, culturile sunt împărțite în trei categorii în ceea ce privește regimul de derogare aplicat: (I) nicio derogare corespunzătoare anexei naționale;

(II) derogare unică pe fermier; și (III) derogare generală (Fig. 1).

În acele țări în care există o anexă națională, trebuie definite criteriile clare pentru clasificare. Această sarcină este de obicei întreprinsă de unul sau mai multe grupuri de experți, care sunt, de asemenea, implicați în procedura anuală de clasificare (Fig. 1). Compoziția grupurilor de experți formate din mai mulți actori garantează că experiența și cunoștințele tuturor părților interesate relevante sunt incluse în proces (vezi Capitolul 1.6 Grupuri de experți). Pentru a defini ce (sub)specii pot fi plasate în anexa națională (denumită și categoria 1), trebuie să se ia în considerare următoarele întrebări pentru fiecare cultură:

- Sunt disponibile semințele ecologice pentru principalele soiuri folosite de fermierii ecologici?
- Sortimentul este suficient în cantitate și variație pentru diferite tipuri de sol, regiuni, anotimpuri și piețe?
- Dacă sortimentul nu este suficient pentru întreaga cultură, cultura poate fi împărțită în subculturi?
- Pot (principalele) soiuri în caz de penurie să fie înlocuite cu alte soiuri similare?
- Numărul producătorilor de se-

mințe ecologice este suficient de mare pentru a evita monopolurile?

Principalele instrumente pentru un proces informativ de luare a deciziilor sunt:

- O imagine de ansamblu asupra soiurilor din care semințele obținute ecologic reprezintă baza de date națională a semințelor ecologice. În plus, companiile de semințe din Grupul de experți oferă informații despre soiurile noi care vor deveni disponibile în următorul an agricol.

ANEXA NAȚIONALĂ DIN OLANDA³

Având în vedere dezvoltarea accentuată a sectorului semințelor din țară, guvernul olandez a decis în 2003 să elaboreze propria anexă națională – o listă de specii și subspecii ale plantelor cultivate pentru care sunt disponibile suficiente semințe ecologice în baza de date națională și pentru care nu se vor acorda derogări.

Împreună cu fermierii și producătorii de semințe, Institutul Louis Bolck a elaborat criteriile pentru a stabili care (sub)specii pot fi plasate în anexa națională. În 2003, au fost înființate Grupuri de experți (a se vedea capitolul 1.6 Grupuri de experți), iar în 2004 a fost instituită prima anexă națională olandeză. De atunci, acest sistem s-a răspândit ca un sistem valid pentru a crește producerea și utilizarea semințelor ecologice și a materialului de înmulțire vegetativă pas cu pas.

TABELUL 1. Un extras din baza de date olandeză a semințelor ecologice din 2016, care arată clasificarea culturilor de cereale și a subspeciilor în trei categorii care aplică sisteme diferite de derogare pentru semințele necologice, netratate chimic.

Categoria I sau Anexa națională	Categoria a II-a	Categoria a III-a
Sămânță ecologică suficientă dintr-o gamă largă de soiuri disponibile Fără derogare	Cantitate de sămânță ecologică insuficientă și soiuri limitate Este posibilă o singură derogare	Nu este disponibilă sămânță ecologică Derogare generală
Grâu spelta, Grâu de primăvară, Orzoaică de primăvară, Triticale de toamnă	Hrișcă, Ovăz, Secară de toamnă	Grâu dur, Secară de primăvară, Triticale de primăvară, Orz de toamnă, Sorg

Lista de avertismente

În sistemul francez de clasificare a semințelor pentru derogări, există o a patra categorie; așa-numita listă de avertizare. Aici, grupurile naționale de experți identifică culturile candidate care vor fi adăugate la anexa națională în următorii doi-trei ani. Scopul listei de avertizare este de a oferi companiilor de semințe și fermierilor posibilitatea de a anticipa noua situație, creând un stimul important pentru companiile de semințe pentru creșterea producției de semințe ecologice și pentru fermieri să încerce noi culturi din care sunt disponibile semințe ecologice. Agricultorii trebuie să justifice în mod clar utilizarea semințelor non-ecologice pentru culturile de pe lista de avertisment către organismul de certificare.

³ Pentru culturile din Categoria I la nivel European, vezi broșura LIVESEED: "Situația Semințelor ecologice în Europa" https://www.liveseed.eu/wp-content/uploads/2019/12/FNL-FNL-Web-Interactive-NOV19-Booklet2-LIVESEED_web.pdf

- O imagine de ansamblu a derogărilor acordate în trecut cu cantitățile pentru diferitele culturi. Această imagine de ansamblu oferă informații despre soiurile care încă lipsesc din sortimentul ecologic.

Într-o abordare pas cu pas, speciile pot fi împărțite în subspecii în funcție de tip (de exemplu, tomate costate sau tomate cherry), anotimp (de exemplu grâu de pimăvară sau de toamnă), tipul de producție (spațiu protejat, în câmp deschis sau pentru segmente de piață) (de exemplu, produs proaspăt sau procesat) pentru a asigura gama completă de semințe ecologice. De exemplu, în Olanda, fasolea verde pentru piața proaspătă se află în categoria I, în timp ce fasolea verde pentru procesare se află încă în categoria II. Pentru a promova faptul că mai multe specii de culturi sunt enumerate în categoria I, este important, de asemenea, să se permită o anumită flexibilitate (adică o excepție de la regulă) pentru a reclasifica temporar o cultură în categoria II de către autoritatea competentă. De exemplu, în caz de insuficiență neașteptată a semințelor (de ex. semințele ecologice lipsesc din cauza secetei severe sau în cazul în care se dezvoltă noi dăunători și boli, pentru care nu sunt

încă disponibile soiuri rezistente ca semințe ecologice).

1.4 Soiuri similare

Pentru speciile de cultură din categoria a II-a, fermierii ecologici pot solicita o singură derogare, dar trebuie să demonstreze că nu este disponibilă sămânța ecologică din soiurile adecvate, pe baza celor listate în baza de date națională a semințelor ecologice. Întrucât sămânța ecologică tinde să fie mai scumpă decât semințele convenționale, unii fermieri încearcă să evite utilizarea semințelor ecologice din categoria II prin trecerea la un alt soi similar, pentru care știu că nu există semințe ecologice disponibile. Pentru a preveni acest malpraxis, poate fi utilă folosirea așa-numitelor liste de echivalență, care asociază soiurile echivalente sau similare. Prin consultarea acestor liste, o cerere de derogare poate fi respinsă dacă există semințe ecologice disponibile de la un soi cu trăsături similare. O condiție prealabilă pentru punerea în aplicare a acestei măsuri este ca soiurile de pe listă să fi fost testate în regiunea de utilizare, de preferință în condiții ecologice și că persoana care se ocupă de cerea de derogare are cunoștințe despre comportarea soiurilor în cauză.

Cazul din Danemarca

Grupurile de experți evaluează toate soiurile (cu excepția materialului de înmulțire vegetativă) enumerate în baza de date cu semințe ecologice în ceea ce privește adaptabilitatea lor pentru producția ecologică în climatul danez (sau similar). Ca o primă etapă, experții înregistrează în baza de date națională a semințelor dacă un soi a fost testat în studii de cultivare în Danemarca (sau în condiții climatice comparabile). Dacă un soi a prezentat susceptibilități specifice la boli sau alte caracteristici nefavorabile, acesta va fi clasificat ca fiind neadecvat pentru condiții ecologice (de exemplu, dacă un cultivator de grâu are un randament ridicat în condiții convenționale, dar este susceptibil de rugină galbenă, nu va fi clasificat ca fiind potrivit). Rezultatele obținute din testele de cultivare ecologice și convenționale ale majorității culturilor arabile sunt disponibile la scurt timp după recoltare într-o bază de date a soiurilor⁴. Această bază de date este utilizată pe scară largă de către fermieri, consultanți, companii etc., iar datele acestea sunt publicate și într-un raport anual. O cerere de derogare poate fi respinsă în siguranță de Grupul de experți în cazurile în care există semințe ecologice disponibile de la un soi similar. Această practică reduce cantitatea de derogări din culturile pentru care există o cantitate suficientă de semințe ecologice, cum ar fi cereale, leguminoase, graminee furajere și trifoi, deoarece fermierii știu că nu vor primi cu ușurință o derogare pentru aceste culturi.

⁴ <https://sortinfo.dk/oversigt.asp?Sprog=uk>

1.5 Material de înmulțire vegetativă

Producerea și utilizarea materialului de înmulțire vegetativă constituie o provocare specială. Spre deosebire de majoritatea semințelor, materialul înmulțitor vegetativ nu poate fi păstrat mult timp. De exemplu, cartofii de sămânță, pomii fructiferi, stolonii de căpșuni, toate trebuie vândute și replantate la scurt timp după ce sunt produse și recoltate.

Prin urmare, materialul de plantare vegetativ este adesea produs în baza

unei precomenzi, astfel încât pepinierile sau companiile de semințe să știe exact câți pomi, plante sau cartofi trebuie să producă. În unele țări din UE, au fost stabilite reguli specifice care sunt obligatorii pentru fermierii ecologici care trebuie să comande în avans materialul lor de înmulțire vegetativă. Scopul acestor măsuri este de a crește producerea și utilizarea materialelor de înmulțire vegetativă ecologică.

Cartofii de sămânță în Olanda

În Olanda, cartofii de sămânță se află în anexa națională din 2004. Aceasta înseamnă că fermierii nu vor primi nicio derogare pentru utilizarea cartofilor de semințe convenționale, cu excepția cazului în care există o lipsă bruscă pe piață și toți cartofii de sămânță ecologici sunt vânduți. Când a fost introdusă această regulă, unii fermieri au încercat să eludeze utilizarea cartofilor de sămânță ecologici, ducând la o întârziere a comenzilor lor până la sfârșitul perioadei de însămânțare. Până la acel moment, producătorii de cartofi de sămânță ecologici își vânduseră deja stocurile rămase pe piața convențională, prin urmare au fost acordate autorizații unice. Pentru a evita acest malpraxis, a fost introdusă „regula din februarie”, prin care fermierii de cartofi ecologici din Olanda sunt obligați să își comande cartofii de sămânță înainte de 1 februarie. Dacă își comandă cartofi de sămânță după această dată, fac acest lucru pe propriul risc: dacă toți cartofii de sămânță ecologici sunt vânduți, nu vor mai primi derogări și nu vor putea crește cartofi ecologici în acel an. Această regulă suplimentară funcționează foarte bine: toți cartofii de sămânță ecologică produși de companiile de semințe sunt vânduți fermierilor ecologici.

Pomii fructiferi

Producătorii de pomi fructiferi sunt capabili să livreze majoritatea materialului ecologic pentru plantarea pomilor, cu condiția să primească comenzi cu o notificare prealabilă. În Germania, de exemplu, FÖKO (o organizație care reunește 180 de producători de fructe ecologice) a propus și a implementat un set dedicat de reguli pentru pomii de măr, păr, gutui și nashi, care au devenit obligatorii în toate regiunile Germaniei din 2018. Potrivit acestor reguli, fermierii trebuie să își comande în prealabil pomii cu un preaviz de comandă de minim 12 luni înainte de plantare. Au fost elaborate, de asemenea, criteriile de calitate minimă și o listă de soiuri și clone echivalente. Atunci când un soi specific (de exemplu, soi de mere Topaz) nu este disponibil ca stoc ecologic, trebuie utilizată o clonă echivalentă (de exemplu, Topaz roșu). Reguli similare sunt puse în aplicare în Tirolul de Sud (Italia) și în Olanda.

1.6 Grupuri de experți

Grupurile de experți pentru semințe ecologice sunt grupuri naționale de părți interesate implicate în lanțul de aprovizionare cu semințe ecologice. Ele sfătuiesc autoritatea națională competentă să pună în aplicare regulamentul privind semințele ecologice din țară. Constituirea unui grup consultativ de experți nu este obligatorie, în conformitate cu regulamentul ecologic. Cu toate acestea, implicarea actorilor relevanți în procesul de implementare poate facilita o acceptare mai largă și punerea în aplicare mai rapidă a regulamentului în sine. În general, este de dorit ca toate părțile interesate relevante din sectorul semințelor ecologice (inclusiv utilizatorii) să fie reprezentate în acest grup. Până în momentul de față nu există reguli sau orientări comune cu privire la modul în care ar trebui să fie înființat și organizat un grup de experți în semințe ecologice și, prin urmare, grupurile de experți diferă de la o țară la alta. În prezent, există grupuri de experți în Austria, Belgia, Franța, Germania, Letonia, Danemarca, Olanda, Regatul Unit, Suedia, Elveția și Italia. În fiecare țară pot exista mai multe grupuri de experți, concentrându-se pe diferite categorii de culturi: de exemplu, divizarea între culturile horticole și cele agricole s-a dovedit a fi utilă, deoarece aceste grupuri de culturi sunt destul de diferite în ceea ce privește cultivarea, înmulțirea semințelor, comercializarea semințelor etc. În Suedia, de exemplu, există patru grupuri de experți, fiecare dintre ei lucrează la leguminoase, plante furajere, legume și cartofi. Pentru țările care doresc să înființeze un grup consultativ pentru semințe ecologice, un singur grup de experți responsabil pentru toate culturile este un bun punct de plecare, așa cum s-a făcut în Letonia.

1.6.1 Rolul și mandatul grupurilor de experți

Rolul și mandatul grupurilor de experți pentru semințe ecologice este de a face recomandări cu privire la clasificarea culturilor în diferitele categorii. Aceste recomandări se bazează pe disponibilitatea semințelor în baza de date națională, cunoștințele experților și discuțiile interne din grup. Agricultorii sau reprezentanții fermierilor ar trebui să fie, de asemenea, incluși în aceste grupuri de experți, pentru a se asigura că disponibilitatea semințelor ecologice pentru culturile (viitoare) de categoria I (fără derogare) este adecvată pentru cererea pieței și că soiurile disponibile sunt adecvate nevoilor fermierilor din țară. Grupurile de experți discută despre modul de creștere a producției și a utilizării semințelor ecologice și, dacă este necesar, să arunce o privire mai atentă asupra unei specii și derogările acordate în cadrul acestora.

O modificare a categorizării de la autorizația generală la o autorizație unică sau la un nivel fără derogare (categoria I) poate crește cererea pentru semințe ecologice. Această modificare de categorie rezultă dintr-o negociere între diferitele părți interesate, care are loc în cadrul Grupului de experți. Drept urmare, furnizorii de semințe se angajează să producă mai multe semințe ecologice, în timp ce fermierii/producătorii sunt de acord să solicite mai multe semințe ecologice. Autoritatea competentă, în cooperare cu organismele de control și administratorul bazei de date va implementa etapele administrative necesare (de exemplu, include o listă fără derogări sau va stabili reguli speciale de derogare). Este important să subliniem faptul că recomandările grupurilor de experți ar trebui acceptate și puse în aplicare de autoritățile naționale într-o manieră eficientă, pentru a evita pierderea motivației între părțile interesate pentru a lucra în aceste grupuri.

Exemple de organizare a grupurilor de experți

În Olanda, Grupurile de Experți sunt finanțate de autoritatea competentă, dar au un președinte independent. Un raport pentru autoritatea competentă rezumă recomandările grupurilor pentru implementarea ulterioară. În alte țări, Grupurile de Experți sunt găzduite de autoritatea competentă. În cazurile în care sunt prezenți mai mult de un organism de control/de certificare (și uneori mai mult de o autoritate competentă), aceștia aleg un președinte prin rotație pentru a-i reprezenta în Grupul de Experți. De exemplu, în Germania există 16 autorități regionale competente și mai mult de 20 de organisme de control: în cadrul grupului de experți în semințe acestea sunt reprezentate de o autoritate competentă și un organism de control, desemnate să reprezinte celelalte autorități. Cu toate acestea, pentru a ne asigura că acest sistem este cu adevărat reprezentativ, este crucial ca celelalte autorități și organismele de control să fie activ implicate în discuțiile interimare ale Grupului de experți. În legătură cu industria de semințe, este important să avem toți furnizorii și producătorii de semințe reprezentativi pentru toate culturile relevante în Grupul de Experți.

TABELUL 2. Membrii Grupului de Experți pot include autorități naționale și regionale, precum și părți interesate relevante ale sectorului semințelor ecologice, cu diferite expertize și cunoștințe.

Membru al grupului de experți	Expertiză la	Contribuție la grupul de experți
Autoritățile naționale și regionale	Cerințe de reglementare pentru semințele ecologice	Îndeplinește cerințele legale și obține un acord larg cu privire la punerea lor în aplicare.
Organismul de control/certificatorul ecologic	Cerințe formale pentru inspecția ecologică	Reduce sarcina administrativă. Dezvoltă proceduri standard pentru procesul de derogare.
Manager de baze de date	Implementarea tehnică a bazei de date naționale de semințe ecologice	Îmbunătățește funcționarea și calitatea bazei de date pentru fermieri, furnizori de semințe și autorități competente.
Certificarea semințelor/ Starea fitosanitară a semințelor	Cerințe formale pentru certificarea semințelor	Se asigură că sunt luate în considerare aspectele legate de calitatea și starea fitosanitară a semințelor.
Furnizor de semințe/asociația producătorilor de semințe	Cultura și multiplicarea soiurilor în condiții ecologice	Crește cererea de semințe ecologice. Reduce riscul economic în producerea de semințe ecologice și îmbunătățește situația de pe piață pentru semințele ecologice.
Consilier agricol/ Reprezentant agricultor	Trăsături relevante ale soiurilor necesare fermierilor	Crește calitatea și cantitatea semințelor ecologice ale soiurilor adaptate condițiilor de agricultură ecologică.
Asociația de fermieri	Producția ecologică în general	Informează Grupul de Experți cu privire la cererea anumitor culturi și soiuri.
Autoritatea de conservare a biodiversității/ONG	Utilizarea soiurilor tradiționale/locale în agricultura ecologică	Promovarea agro-biodiversității în sectorul semințelor ecologice.
Institutul de cercetare în agricultură ecologică	Rezultatele cercetării asupra comportării soiurilor	Promovarea, dezvoltarea producerii și ameliorării semințelor ecologice.

Partea a doua

- Baze de date cu semințe ecologice

Prin introducerea Regulamentului CE nr. 2092/91, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, utilizarea semințelor ecologice (dacă sunt disponibile) a fost obligatorie pentru fermierii ecologici din întreaga UE. Cu toate acestea, punerea în aplicare a regulamentului a fost diferită între statele membre, deoarece termenul „disponibil” nu a fost definit în regulament. Modificarea Regulamentului CE nr. 1452/2003, intrat în vigoare la 1 ianuarie 2004, a definit problema „disponibilității semințelor ecologice”. În plus, utilizarea semințelor tratate chimic a fost interzisă, instituirea unei baze de date naționale care să includă toate semințele ecologice și semințele de cartofi de pe piață într-un anumit stat membru a devenit obligatorie și procedura de autorizare a utilizării semințelor neecologice, în cazul în care semințele ecologice nu erau disponibile. Regulamentul CE nr. 834/2007 a

înlocuit reglementările anterioare, în timp ce articolul 48 din Regulamentul CE nr. 889/2008 prezintă în detaliu cerințele bazelor de date naționale de semințe ecologice. Toate semințele ecologice care nu au fost înregistrate în baza de date națională a semințelor ecologice sunt considerate „indisponibile” și derogările care să permită utilizarea semințelor convenționale netratate, vor fi acordate pe baza acestei „indisponibilități”. Dacă bazele de date naționale rămân goale sau aproape goale, derogările de la utilizarea semințelor convenționale netratate sunt acordate frecvent de către autoritățile competente. Prin urmare, listarea tuturor semințelor ecologice disponibile în bazele de date naționale este, prin urmare, primul pas pentru a limita numărul derogărilor, deoarece aceste liste constituie dovezi pentru negarea folosirii semințelor neecologice.

2.1 Incărcarea ofertelor de semințe în bazele de date naționale

În Europa, în prezent, există două metode principale adoptate de statele membre pentru organizarea ofertelor de semințe ecologice în bazele lor de date naționale.

Prima metodă se face printr-un manager de baze de date: furnizorii de semințe trebuie să raporteze oferta lor de semințe managerului bazei de date (de exemplu, în Austria, Spania, Letonia), care este principalul organizator al bazei de date și este responsabil pentru acuratețea datelor înregistrate și actualizarea regulată a acestora. Această sarcină poate fi întreprinsă direct de către autoritățile naționale competente sau delegată unei organizații private (exemple pot fi găsite în Grecia, Olanda, Spania și Bulgaria). Avantajul acestei metode este că ofertele de semințe ecologice sunt introduse corect în baza de date, dar dezavantajul este că sistemul este foarte laborios și, ca urmare, bazele de date ar putea fi actualizate mai lent. Astfel, situația ofertelor de semințe ecologice solicitate de fermieri ar putea să nu reflecte întotdeauna disponibilitatea actuală a semințelor ecologice.

A doua metodă oferă furnizorilor de semințe acces direct la baza de date și posibilitatea de a-și actualiza ofertele prin intermediul contului privat (de exemplu, Germania, Elveția, Belgia, Suedia și Portugalia). Principalul avantaj al acestei abordări este că furnizorul de semințe poate actualiza oferta în funcție de stocul său actual de semințe ecologice, în timp real. Furnizorul de semințe asigură, printr-un contract cu administratorul bazei de date naționale, că cerințele de certificare pentru comercializarea semințelor ecologice sunt îndeplinite.

2.2 Caracteristicile și funcționarea bazelor de date naționale cu semințe ecologice

Cerințele legale pentru bazele de date cu semințe ecologice naționale sunt destul de limitate și chiar o listă statică (de exemplu, un fișier pdf) respectă regulamentul ecologic actual (CE 889/2008, art. 51). Cu toate acestea, bazele de date complet computerizate trebuie să fie preferate, deoarece acestea pot fi mai ușor și frecvent actualizate și oferă multe funcții suplimentare, cum ar fi cele de mai jos.

Funcții: Funcția istorică permite fermierilor, organismelor de control, furnizorilor de semințe și altor autorități să urmărească în ce moment a fost disponibilă cultivarea și de către cine a fost oferită (de ex. Germania).

Funcția de alertă de activitate creează automat o **alertă prin e-mail** pentru a le reaminti furnizorilor de semințe să își actualizeze ofertele dacă nu au fost active în baza de date pentru o anumită perioadă (de exemplu, 14 zile). Un instrument de căutare permite utilizatorilor/fermierilor să găsească cu ușurință **datele de contact** și ofertele disponibile ale unui anumit furnizor de semințe (de exemplu, Belgia). **Funcția de marcă** permite fermierilor să primească actualizări despre culturile selectate, de ex. despre ofertele actualizate, schimbarea categoriei etc. direct prin contul lor (de exemplu, Olanda).

Caracteristici: O caracteristică a unor baze de date permite **stabilirea subgrupurilor în cadrul unei specii** de culturi, pe baza sezonului de creștere (de exemplu, cultivare de primăvară sau de toamnă) sau de canalul de piață (de exemplu, industrializarea, piața de produse proaspete).

Cu această caracteristică, este posibilă implementarea unei clasificări mai detaliate a subgrupurilor de culturi în diferite categorii de derogări,

așa cum s-a descris anterior. Unele baze de date pot include **informații suplimentare despre soiuri sau loturi de semințe**, cum ar fi metoda de ameliorare (ecologică, convențională ...), calitatea semințelor sau adaptabilitatea unui soi la regiuni speciale sau practici de management. Baza de date națională a semințelor din Danemarca, de exemplu, semnalează dacă soiurile au fost testate pentru adaptabilitatea locală și pretabilitatea națională. Dacă un soi nu este potrivit, furnizorul este rugat să scoată soiul din baza de date. O altă caracteristică foarte importantă este **posibilitatea de a solicita o derogare și prelucrarea ei prin baza de date**. Acest lucru permite fermierilor să depună un formular de derogare direct în baza de date, iar organismul de control primește toate informațiile necesare pentru acordarea sau respingerea derogării online. Datele colectate pot fi extrase pentru a întocmi un raport anual privind derogările acordate pentru Comisia Europeană (acest lucru se întâmplă în Germania⁵). Acest proces este eficient în timp și facilitează implementarea și utilizarea cu succes a bazei de date cu semințe ecologice de către fermieri și organismele de control.

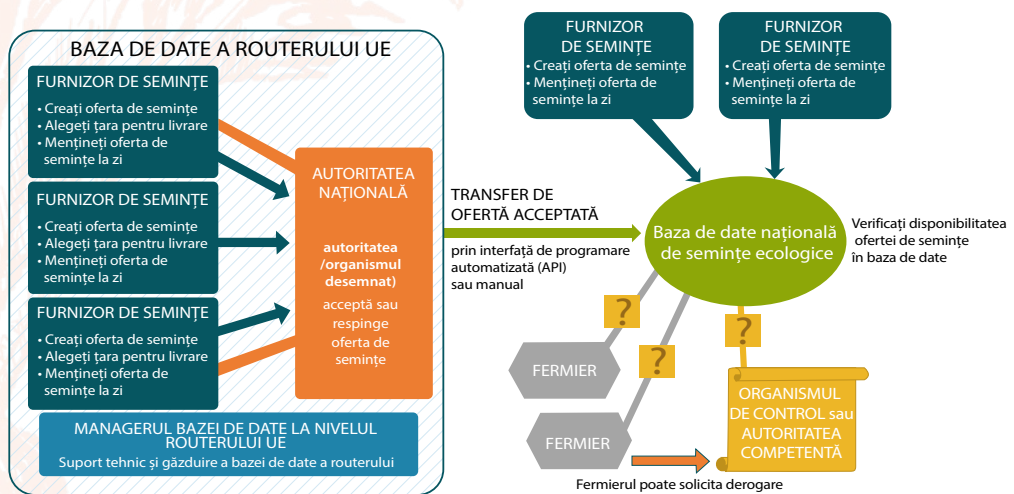
2.3 Routerul UE al bazelor de date

Cererea de semințe ecologice într-o anumită țară poate fi mai bine acceptată dacă sunt luați în considerare și furnizorii de semințe din țările vecine sau condițiile similare pedoclimatice. Acest lucru este valabil mai ales dacă oferta de semințe ecologice este foarte limitată în unele țări europene, în timp ce în altele există o ofertă în creștere. Mai mult, există furnizori internaționali de semințe ecologice care oferă o gamă largă de culturi care ar putea fi cultivate în mai multe țări europene. În mod frecvent, furnizorii de semințe trebuie să introducă și să actualizeze cantitățile de semințe ecologice pe care le pun la dispoziție în fiecare țară de interes în bazele de date naționale respective (ceea ce poate însemna și în diferite limbi locale). Dacă potențialul de piață al unei țări este prea mic, există un interes limitat de a introduce semințe ecologice disponibile în baza de date a acelei țări. Mai mult, unele state membre permit listarea semințelor ecologice în bazele de date națională numai dacă furnizorul de semințe are un sediu social în țara lor. Aceasta limitează în continuare disponibilitatea semințelor ecologice.

⁵ Această opțiune este oferită de instrumentul din baza de date de semințe ecologice www.organicXseeds.com

Pentru a îmbunătăți această situație, proiectul LIVESEED dezvoltă un router cu baze de date comune europene, care poate scădea semnificativ sarcinile administrative ale furnizorilor de semințe ecologice și le va oferi companiilor internaționale de semințe acces la bazele de date naționale de semințe ecologice printr-un singur portal uniform. Acest lucru contribuie la crearea unor condiții de concurență echitabile pentru comerțul cu semințe ecologice și la creșterea transparenței în jurul ofertei de semințe ecologice din UE. Furnizorul de semințe va putea introduce oferta sa de semințe ecologice în baza de date a router-ului paneuropean și va selecta apoi țările în care cultivatorii săi trebuie să funcționeze bine și către care pot fi expediați la

un cost rezonabil. Aceste informații vor fi transmise bazelor de date naționale de semințe printr-o interfață de programare a aplicațiilor (API) sau prin copii electronice (Fig. 2). Autoritățile naționale pot apoi să decidă dacă vor accepta sau nu ofertele adăugate de furnizorii de semințe, întrucât sistemul de derogări se bazează pe baza de date națională și pe semințe ecologice disponibile pe „teritoriul său”. În cazul în care o autoritate națională nu acceptă o ofertă de semințe ecologice, aceasta informează furnizorul de semințe și furnizează motivele deciziei. Furnizorul de semințe poate fi, de asemenea, solicitat să furnizeze dovezi că soiul ecologic oferit este potrivit pentru condițiile pedoclimatice din țara respectivă.

FIGURA 2. Diagrama routerului bazei de date și transmiterea datelor către bazele de date naționale de semințe ecologice. Săgețile albastre indică încărcarea ofertei de semințe efectuate de furnizorul de semințe; săgețile roșii indică ofertele respinse de autoritatea competentă; săgețile verzi indică oferte acceptate de către autoritatea competentă cu o transmitere de date în bazele de date naționale de semințe ecologice respective (prin API-ul de programare a aplicației sau manual). Fermierii și organismele de control pot verifica disponibilitatea semințelor ecologice în bazele de date naționale. Dacă nu sunt disponibile semințele ecologice adecvate, fermierii pot solicita o derogare pentru utilizarea semințelor netratate.

Partea a treia

- Surse alternative de semințe ecologice

Agricultura ecologică, prin natura sa, necesită un portofoliu mult mai larg de culturi în comparație cu agricultura convențională. Acest lucru este relevant în special pentru zone marginale sau regiuni (cum ar fi multe dintre cele din bazinul mediteranean), caracterizate printr-o mare variabilitate a climatelor, solurilor, agro-ecosistemelor și culturilor alimentare. Recurgerea la surse alternative de semințe față de semințele disponibile în comerț poate fi o strategie pentru îmbunătățirea nivelului agro-biodiversității, lărgirea disponibilității actuale și folosirea semințelor ecologice, diversificarea strategiilor de piață (de ex. Piața locală, Agricultura Susținută de Comunitate). Acest lucru este valabil în special atunci când producerea de semințe ecologice nu este suficient dezvoltată sau viabilă financiar pentru companiile de semințe sau când fermierii au în vedere soiuri cu calități și gusturi foarte specifice.

3.1 Soiuri tradiționale și semințe produse în ferma proprie

Soiurile tradiționale sau locale sunt soiuri obținute de comunitățile agricole din regiuni specifice înainte de apariția comercială a ameliorării

plantelor și a regulilor de protecție a soiurilor de plante. Aceasta implică o legătură puternică între aceste soiuri și practicile agronomice locale sau regionale, precum și aspectele socio-culturale care vizează agricultura și producția de hrană. Agricultorilor ecologici li se permite să re-semene recolta din diferitele soiuri pe care le cultivă, cu reguli specifice numai pentru soiurile protejate (a se vedea Regulile UE 2100/94 și 1768/95 pentru detalii). Instruirea fermierilor cu privire la modul de a salva propriile semințe și de a accesa materialele genetice de care sunt interesați este esențială pentru independența lor și garantarea unei calități bune a semințelor. Accesul la soiurile tradiționale este posibil prin:

- Bănci de gene – cereri de utilizare directă, caz în care nu este necesar un acord standard de transfer de materiale (SMTA). Accesul la material tinde să fie limitat la cantități foarte mici de semințe;
- Bănci de semințe ale comunităților (BSC)⁶ – permit accesul la soiurile locale, de multe ori în cantități mai mari decât băncile de gene;
- Rețele de semințe – bazate pe schimburi de semințe și cunoștințe între fermieri.

⁶ <http://www.communityseedbanks.org/>

Exemplul Greciei

Mulți fermieri ecologici greci conservă soiurile proprii sau își obțin semințele din rețelele de salvare a semințelor și băncile comunitare de semințe. Aceștia susțin că semințele din soiurile lor tradiționale sau unele soiuri moderne ameliorate de institutele de stat sunt cele mai potrivite, întrucât sunt mai bine adaptate la condițiile lor locale, agricultura cu inputuri scăzute și, de asemenea, mai ieftine decât semințele importate. Pentru a sprijini acest comportament și pentru a ajuta comunitățile locale să-și valorifice agrobiodiversitatea, rețeaua AEGILOPS⁷ a început programe de formare pentru producere de sămânță pentru fermierii ecologici în 2012. În fiecare an, școlile regionale de semințe au loc în cooperare cu autoritățile locale, vizând organizațiile de fermieri, grădinari, agronomi, consumatori, actori ai lanțului alimentar și producători de semințe. Băncile de semințe comunitare regionale lucrează la testarea soiurilor și a calității semințelor, în timp ce institutele de cercetare, universitățile și actorii lanțului alimentar au fost invitați să participe.

Pe parcursul celor 15 ani de activitate a rețelei AEGILOPS, unele soiuri tradiționale prețioase au fost reintroduse în cultură și au fost făcute și noi selecții: „Limnos” (un soi vechi de grâu dur), „Skliropetra” (un soi vechi de grâu cultivat pentru prepararea pâinii) și „Kaploutzas”, un soi local unic grecesc de alac (*Triticum monococcum*), sunt câteva exemple de soiuri locale, care sunt acum cultivate la scară largă în nordul și centrul Greciei. Unele culturi tradiționale (alacul „Kaploutzas”, grâul dur „Saritsam” din Insula Lesbos și un ardei local „Mpachovitiki” din regiunea Aridaia) au fost trimise pentru înregistrare ca soiuri în conservare⁸ în catalogul național. Semințele din categoria bază pentru producția ulterioară de semințe ecologice certificate vor fi disponibile în curând. (Kostas Koutis, Aegilops - Grecia).

⁷ <http://www.aegilops.gr/en/>

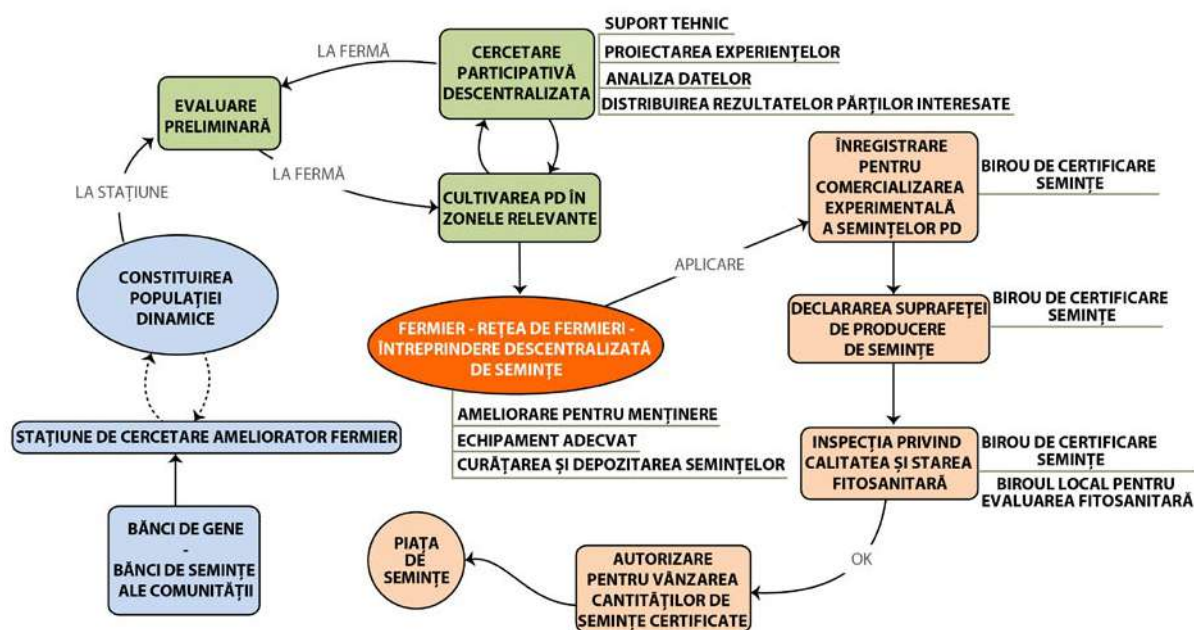
⁸ Conceptul de „varietate de conservare” există în legislația UE din Directiva UE 98/95, aplicându-se „populațiilor locale și soiurilor cultivate în mod tradițional în anumite regiuni, amenințate de eroziunea genetică și soiurile fără nicio valoare intrinsecă pentru producția comercială însă cresc în condiții speciale”; reglementarea înregistrării lor în cataloagele soiurilor și legislația de comercializare a semințelor este cuprinsă într-o serie de instrumente legale (directivele UE 2008/62; 2009/145; 2010/60).

3.2 Populații și materiale eterogene ecologice

Populațiile de plante sunt obținute prin polenizări complexe ale diferitelor linii parentale ale speciilor care se autopolenizează (autogame) sau prin cultivarea împreună a diferitelor soiuri de plante care pot primi polen din exterior (alogame), urmate de amestecarea descendențelor obținute și expunerea recoltei la selecția naturală în generații succesive pentru ambele cazuri. Prin decizia de punere în aplicare 2014/150, Comisia Europeană a deschis calea către punerea experimentală în piață a populațiilor de grâu, orz, ovăz și porumb până la 31 decembrie 2018. Până în prezent, Danemarca, Franța, Germania, Italia, Olanda și Marea Britanie au luat parte la experiment, înregistrând populații eterogene de cereale pentru comercializare.

Odată cu decizia de implementare 2018/1519⁹, **Comisia a extins experimentul până în februarie 2021, permițând tuturor statelor membre să participe la înregistrarea populațiilor eterogene din aceeași specie** (termenul-limită pentru noile cereri: decembrie 2019)¹⁰. Această extindere va pune în vigoare experiențele continue de comercializare a populației cu prevederile noului Regulament ecologic, care va intra în vigoare în ianuarie 2021, permițând utilizarea semințelor din material eterogen (OHM) în agricultură ecologică (Regulamentul UE 848/2018, articolul 13).

Punerea în aplicare a comercializării semințelor OHM în noul regulament ecologic va fi însă supusă unor acte delegate de către Comisia Europeană. Experiențele desfășurate cu comercializarea populațiilor de semințe în agricultura ecologică, analizate de LIVESEED, sunt, prin urmare, esențiale pentru informarea Comisiei cu privire la înregistrarea cu succes a materialelor eterogene ecologice, caracterizare, comercializare, trasa-bilitate și certificare.

FIGURA 3. Punerea în aplicare a Deciziei 2014/150/UE privind materialele eterogene (sau populațiile evolutive, PE) din Italia: instituțiile formale de cercetare (albastre) generează populațiile inițiale. Acestea sunt evaluate la înregistrarea anterioară a fermei pentru comercializare (verde). Semințele PE sunt înmulțite și comercializate (portocaliu) de către companiile de semințe sau fermierii care dețin autorizația de producător de semințe. Înregistrarea PE și certificarea ulterioară a calității și stării fitosanitare a semințelor respectă procedurile prezentate de reglementările UE și naționale. Companiile/întreprinderile de semințe descentralizate sunt cele mai potrivite pentru producerea și comercializarea semințelor PE, deoarece cele mai bune rezultate sunt obținute atunci când PE-urile sunt cultivate în regiunea lor de adaptare.

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1540449970938&uri=CELEX:32014D0150>

¹⁰ https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2018/1519/oj

Stimularea semințelor ecologice ale soiurilor adaptate

Semințele sunt fundamentul agriculturii. Prin urmare, producția ecologică ar trebui să înceapă cu semințele ecologice. Folosirea semințelor ecologice este obligatorie în conformitate cu legislația ecologică europeană, dar semințele convenționale netratate sunt încă folosite într-o măsură diferită în diferite țări.

Soiurile adaptate sistemelor ecologice sunt esențiale pentru realizarea întregului potențial al agriculturii ecologice în Europa. Sunt necesare trăsături specifice: toleranță sau rezistență la dăunători, boli și buruieni, eficiența utilizării îngrășămintelor. Cu toate acestea, puține organizații investesc în programe de ameliorare ecologică, în principal din cauza randamentului redus al investițiilor.

Pentru a atinge 100% utilizarea semințelor ecologice de soiuri adaptate, trebuie să depășim mai multe provocări:

- Dificultăți tehnice în producerea de semințe ecologice
- Programe de ameliorare ecologice insuficiente
- Lipsa informațiilor privind disponibilitatea și cererea de semințe ecologice
- Punerea în aplicare inconsistentă a reglementărilor ecologice ale UE

Ce va face LIVESEED

Obiectivul LIVESEED este de a îmbunătăți transparența și competitivitatea sectorului de producere de sămânță și ameliorare ecologică și de a încuraja utilizarea mai mare a semințelor ecologice.

LIVESEED implică:

- Sprijinirea implementării armonizate a regulamentului UE privind semințele ecologice
- Consolidarea bazelor de date cu semințe ecologice în întreaga UE
- Investigarea aspectelor socio-economice legate de producerea și utilizarea semințelor ecologice
- Îmbunătățirea disponibilității și a calității semințelor ecologice
- Elaborarea de ghiduri pentru testarea și înregistrarea soiurilor ecologice
- Dezvoltarea abordărilor inovatoare de ameliorare pentru a lărgi spectrul soiurilor ecologice

Cercetările vor acoperi leguminoase, legume, pomi fructiferi, cereale și culturi furajere; având în vedere diferitele sisteme de agricultură din întreaga Europă.

Lucrând împreună

LIVESEED are 36 de parteneri și 14 terți asociați care acoperă 18 țări europene. Consorțiul include mai mulți actori de la: institute de cercetare, companii de ameliorare, companii de semințe, asociații ecologice (fermieri, procesatori, comercianți) și autorități naționale.

LIVESEED este o oportunitate unică de a crește volumul și calitatea semințelor ecologice în Europa Centrală și de Est.

*Dóra Drexler,
ÖMKi*

Crearea de rețele a diferitelor inițiative în Europa este importantă pentru promovarea producerii de semințe ecologice, utilizarea și intensificarea ameliorării ecologice.

*Gebhard Rossmanith,
Bingenheimer Saatgut*

Sper că la final putem oferi recomandări autorităților naționale și UE despre cum să armonizăm implementarea legislației UE despre semințele ecologice.

*Monika Messmer,
FiBL-CH Coordonator științific*

Înființarea unui sector funcțional de semințe și ameliorarea ecologică este cheia pentru îmbunătățirea agriculturii ecologice în Europa.

*Riccardo Bocci,
Rete Semi Rurali*

Durață: 4 ani (2017 – 2021)
Coordonator de proiect: IFOAM EU
Coordonator științific: FiBL-CH

Buget: 7,5 mil. EUR
din Uniunea Europeană
și 1,5 mil. EUR din Elveția

**STIMULAREA SEMINTELOR ECOLOGICE ȘI A
AMELIORĂRII PLANTELOR ÎN TOATĂ EUROPA**

www.liveseed.eu

LIVESEED este finanțat din programul Horizon 2020 al Uniunii Europene în baza contractului nr. 727230 și de Secretariatul de Stat Elvețian pentru Educație, Cercetare și Inovare în temeiul contractului numărul 17.00090. Informațiile furnizate reflectă opiniile autorilor. Agenția Executivă de Cercetare sau SERI nu sunt responsabile pentru nicio utilizare care poate fi făcută de informațiile furnizate.